

„Novi čas“

NOVI ČAS

List stare

zhaja vsak petek ob 12, uri dopoldne. Uredništvo in upravnništvo je v Gosposki ulici št. 6, drugo dvorišče.

za celo leto . . . . 4 K
za manj premožne 3 „
v Nemčijo . . . . 5 „
posamezne številke 8 v
Oglasi po dogovoru.

Štev. 11.

V Gorici, 15. marca 1912.

Leto III.

Naša politična pota.

Mi Slovenci smo bili kot narod vedno v težkih okolnostih. Lastne države nismo tvorili nikdar, zato nismo bili tudi v položaju, proizvajati velikih dejanj v svojem preteklem življenju ter razvijati svojih od Boga nam danih zmožnosti, kakor so to mogli drugi narodi. Vezani smo bili, ker smo bili razkosani in priklopljeni sosednjim deželam. **In razkosani smo še vedno.** Na severu smo politično in upravno zvezani z Nemci, ki to strahovito izrabljajo, da nam ne privoščijo niti najmanjših pravic, in bi nas raje danes ko jutri pretepal. In isto vidimo na zapadu pri nas in isto spet na drugih straneh. Le v središču našega slovenskega ozemlja na Kranjskem smo bolj samostojni, dasi nam tudi tam vlada ne privoščijo tega, kar nam tiče. **Mi smo torej v zelo težkem položaju.** In da nismo že davno izginili v nemški, laški in mažarski poplavi, se imamo res pred vsem zahvaliti katoliški cerkvi, ki je po svojih služabnikih naš jezik vedno negovala in tako povzročila, da nismo izumrli.

Drugi časi so za nas nastopili posebno od polovice preteklega stoletja. Slovenci so spoznali, da živijo, pričeli so se zavedati svoje narodnosti ter zahtevali svojih pravic. Mnogo, prav mnogo smo Slovenci v tem času dosegli. **In res katoliški preporod med Slovenci nam je pokazal tudi pot, po kateri nam je hoditi, da pridemo do lastnega samosvojega življenja.** Dr. Mahnič je bil tudi tu, ki je z jasno besedo učil: »Je prav, da dolžnost, da pospešujemo z vsemi dovoljenimi sredstvi narodovo blaginjo, kajti prav v tem se kaže ljubezen in hvaležnost do njega!«

Tako je dr. Mahnič učil, seveda v luči katoliških načel. Delo naših velikih katoliških, političnih voditeljev je merilo le na to, da bi se Slovenci najprej začutili kot eno telo v vseh deželah, med katere so razkosani. Sklicali so se katoliški shodi v Ljubljano, ki so bili vseslovenski v vsakem oziru. Vstanovila se je izobraževalna organizacija, ki je vseslovenska; mladinska organizacija Orlov, ki je vseslovenska, gospodarska organizacija, ki ni samo vseslovenska, ampak ki se razteza tudi na Hrvate. Predlanskem se je vstanovila

tudi velika politična organizacija, Vseslovenska ljudska stranka, ki objema vse slovenske kraje v Avstriji.

Meje med Slovenci so padale druga za drugo. **Mi Slovenci ne poznamo več razlik** med Kranjci in Goričani, med Štajerci in Kranjci, Korošci in Kranjci itd., **mi poznamo samo Slovence, ki bivajo na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem, Goriškem, Tržaškem in v Istri. Mi se čutimo in se zavedamo kot en nedeljiv narod,** ki ima po katoliškem preporodu med Slovenci vstvarjeno eno samo pot za življenje v bodočnosti.

Toda to ne zadostuje še. **Mi se moramo popolnoma osamosvojiti!** Mi moramo v ta namen doseči popolno neodvisnost od onih sosedov, ki so nas do sedaj tlačili. Politične in upravne meje — kakor n. pr. med Kranjsko in Goriško, Kranjsko in Štajersko, Kranjsko in Koroško itd. ki Slovence še vedno razkosavajo in jih ločijo od res skupnega življenja in ene same poti, morajo pasti. **Dobro si zapomnimo, te meje morajo pasti.** In ozemlje kjer bivajo Slovenci, mora postati ena samosvoja politična in upravna celota, seveda kot del naše Avstrije.

A še dalje gré delo naših velikih katoliških političnih voditeljev z dr. Šusteršičem in Krekom na čelu. Slovencev nas je samo poldruzi milijon duš, premalo, da bi se mogli ustavljati navalom mogočnih sosedov, tudi če bi v Avstriji bili politično in upravno združeni v eno telo.

Toda na jugu in vzhodu prebivajo Hrvatje v Istri, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini, na Hrvaškem in v Slavoniji. — Naibljij so nam po krvi izmed vseh slovenskih narodov! Velike in nepregledne so krajin, kjer oni prebivajo in veliko milijonov jih je. Z njimi se moramo združiti v eno državo, ki bi obsegala morje in vse kraje, kjer bivajo Slovenci in Hrvati. Ta država bi bila seveda del monarhije slavnihsabsburških vladarjev. Sedaj imamo v ti monarhiji dve taki samostojni državi: Avstrijo in Ogrsko: ta način združenja v eni ter isti monarhiji imenujemo dualizem. Če bi se vstvarila v isti monarhiji poleg Avstrije in Ogrske še tretja jugoslovanska država, tedaj bi bil to trializem.

In k trializmu vodijo Slovence politična pota v bodočnosti. Ona so življenje

za nas. Misel o trializmu se je porodila v skrbi in ljubezni, ki jo imajo za slovensko ljudstvo naši veliki katoliški politiki. — **Ona je naša in skoziinsko naša.** — Njej hočemo tudi mi odslej posvečati svojo skrb, svojo največjo pozornost ter svoje delo!

En pogled v Rim.

Pomladno solnce ne more prinesiti naravi blagodejnejšega vpliva, kakor je vpliv, ki ga katoliško srcé zajema iz žarkov ljubezni, ki sijejo iz Rima in objemajo ves katoliški svet, da se potem iz njega zopet povračajo k svojemu izhodišču nazaj. Kako gorko je dobremu katoličanu pri srcu, ko se njegovi pogledi vstavljajo pri sv. Očetu v Rimu! Kako gorko mu postane, ko mu pred duha priplava njegova častljiva postava; ko v duhu zazre njegovo skrbni polno, a tako očetovsko milo obličje, ovenčano s snežnobelimi lasmi; in ko stoji ob ti podobi z živo zavestjo: To je naš sv. Oče, namestnik Kristusov, glavar katoliške Cerkve! Milijoni katoliških src si to podobo posebno o teh dnevih kličejo v spomin. **Sv. Jožef se bliža; sv. Oče praznuje svoj osebni godovni praznik.** Kako bi se tudi mi tega dneva ne spominjali? Kako bi si ravno pri ti priliki ne hoteli predložiti naloge in dela Pija X., našega sedanjega sv. Očeta v Rimu; nasprotovanja in neumevanja, ki se napram njegovemu delu in njegovi vzvišeni osebi kaže na eni strani, ter navdušenja in brezmejnega zaupanja do njega, ki je opažamo na drugi?

Z vsem srcem hočemo biti mi pri onih, ki stojijo na ti drugi strani. Z vsem srcem, ker vidimo v njem Očeta, ki nas ljubi in ima srcé za nas in naše potrebe, ki nas varuje pred nevarnostmi, ki nas vodi k krščanski popolnosti in vsestranski sreči, ki nam razlaga večne resnice. **To vidimo mi v sv. Očetu in zato je nam tako drago vse, kar on določa in uči.** Mi hočemo biti katoličani s celim srcem, to pa smo le, če smo s celim srcem udani sv. Očetu v Rimu. Proč torej vse, kar bi le od daleč pomenjalo kako nezaupanje do njega! Kdor njemu ne zaupa, temu manjka nekaj v srcu! Kako mogočno odmeva vedno njegova beseda v svetu! On govori in časo-

pisje vesoljnega sveta razpravlja o tem; ministri in poslanci se pečajo ž njegovimi besedami; da cele zbornice poslancev se razburjajo nad njimi. To je moč papeža, ki nima ne vojakov, ne lastne države, ne svetnega bogastva, a je večno živi od Kristusa postavljeni znanitelj razódete krščanske resnice, kateri se klanjajo vsi bodisi kot nasprotniki bodisi kot navdušeni pristaši. **Mi smo in hočemo biti vedno med temi!**

In če se sedaj ob prazniku sv. Jožefa oziramo k sv. Očetu v Rimu, tedaj prihaja pač to od tega, ker srcé je polno in nas sili, da peljemo v duhu prijatelje in čitatelje in vse med druge neštete milijone, ki se v teh dnevih sv. Očeta spominjajo, mu obnavljajo svojo udanost in molijo zanj.

Vojna med Italijo in Turčijo.

Velevlasti se sicer trudijo, da bi dosegle mir, a brez uspeha. Toda zdi se, da nadaljevanje vojne bo nekaterim državam po godu. Italija se namreč pripravlja, da napade Dardanele, ki branijo dohod pred Carigrad. Sedaj Rusi zbirajo ob turški meji svoje čete in brodovjev Črnem morju. Bajé hočejo tudi oni z druge strani udreti pred Carigrad, ko bodo Lahí to storili od te strani. S tem pa je v zvezi druga politična novica, da sta se Avstrija in Rusija sporazumeli glede na Albanijo. Če je to res, je delitev Turčije blizu. Vojna v Afriki pa vkljub temu še ne bo končana kmalu. Arabci se hrabro bore proti Italijanom. Nekaj poročil o bojih!

Boji.

Askari (zamorci iz italijanske kolonije v vzhodni Afriki) in laška konjenica so 4. t. m. šli poizvedovat za Turki. O tem pohodu se poročá, da so jih 4. t. m. Turki in Arabci pri Birel-Turku obkolili in da bi se

bilo askarom slabo godilo, ako bi jim ne bili nekateri bataljoni iz Ain-Zare na pomoč prišli. Bilo je veliko mrtvih in ranjenih na obeh straneh.

Da se Lahom pri Ain Zari slabo godi, dokazuje naslednje poročilo:

Bolognski list »Resto del Carlino« poročá iz Tripolisa: Ker razsaja v Ain Zari malarija, Lahí Ain Zaro s svojimi 12.000 vojaki težko vzdržujejo. Sklenili so zato, da zgrade močno utrdbo in jo z dvema bataljonoma zasedejo. Poleg dveh bataljonov ostaneta v utrdbi ena baterija in štiri strojne puške. Zgradili so tudi železnico med Tripolisom in Ain Zaro.

Dalje poročila o novih bojih! Turško poročilo se glasi:

Turško vojno ministerstvo objavlja iz Bengazija 3. t. m.: Oddelek 75 rednih vojakov in prostovoljcev je v zasedi napadel dve laški stotnji. Boj je trajal, da je solnce zašlo. Sovražnik, ki je veliko ljudi izgubil, je bil pozneje ojačen in je živalno s topovi streljal. Naši vojaki in prostovoljci so na zahodnem delu naše postojanke napadli sovražnika, ki je na to ukazal trobiti umikanje. V tem trenutku so se pojavile reserve sovražnika, 6 pehotnih bataljonov, ena poliska baterija, dve gorski bateriji, tri havbične baterije in več strojnih pušk. Lahí so prodirali proti našemu levemu krilu. Mi smo sovražnika z vso silo napadli in ga prisilili, da je bežal. Zasedovali smo ga do njegovih utrdb. Sovražnikove izgube so zelo velike. Mrtév je stotnik Ocanti in poročnik Orlandi 35 pešpolka, en kapitan in en podporočnik 26. pešpolka. Mi (Turki) smo izgubili 3 mrtve in 3 ranjene vojake in 21 mrtvih ter 40 ranjenih prostovoljcev (Arabcev.)

Poročilo o teh bojih pa Lahí tajé. Zato pa Lahí poročájo o drugem boju, v katerem so oni zmagali. Dne 12. t. m. so Lahí napadli dve oazi na severu, kateri so Turki in Arabci krčevito branili. Konečno so Italijani Turke zapodili v beg in jih celo preganjali. Na bojišču so Lahí pobrali 400 turških mrtvecev, vseh mrtvecev na turški strani pa je gotovo nad 1000. (?) Število ranjencev je gotovo še večje. Na laški strani so padli trije častniki in 26 mož, ra-

njenih je sedem častnikov in 55 mož. (No, malo težko je verjeti takim številkam!)

Po svetu.

V naši državi se Mažari zopet zelo napihujejo. Na piko so si vzeli vojnega ministra Auffenberga, ki noče poslušati mažarskih zahtev. Poročájo, da je vojni minister radi teh mažarskih napadov že hotel odstopiti, a cesar ni privolil. — **Nemški državni zbor** si je ta teden izvolil stalno predsedstvo v osebah samih liberalcev, ki pa skupaj ne štejejo niti 100 mož. Zato so ti možje prišli v veliko zadrego, ker bodo morali nositi vso odgovornost. Od Centra in socialistov ni nikogar v predsedstvu. — **Na Hrvaškem** je vedno polno dogodkov. Ban Čuvai je izgubil svojo zaslanbo, ker je grof Kuen, ogrski ministerski predsednik, izgubil moč. Dijaštvo je začelo splošen štrajk po vseh hrvaških deželah. Volitve se utegnejo vršiti kmalu. Važno pa je, da je te dni Hrvaška praznovala 200 letnico pragmatične sankcije, t. j. pravic, ki so jih Habsburžani priznali hrvaškemu kraljestvu. Ta jubilej je važen tudi za nas, ki smo s Hrvatí eno! — **O zvezi med Avstrijo in Rusijo**, o kateri poročámo že med »Voino«, se vedno bolj govori. Ruska vlada je odpoklicala svojega poslanika iz Carigrada, ker je preveč nasproten Avstriji. — Velikanski nemiri so sedaj v **Mehiki**. Zdi se, da bodo Zedinjenje države morale napraviti red. V ta namen so mobilizirale že 100.000 mož. Če Američani zasedejo Mehiko, je njene svobode konec. — **Na Kitajskem**, kjer predseduje republiki zvití Juanšikaj, trajaó nemiri dalje. Ronarji so napadli mesto Kanton, kjer so požgali več poslovní. V boju med vladnimi četami in ronarji je bilo ubitih in ranjenih do 300 oseb. — **V Albaniji** se ljudstvo tudi upira Turkom, ki pošiljajo tja vojaštvo. — **V našem državnem zboru** so 12. t. m. razpravljali, zakaj vlada dopušča špekulacije velikih kapitalistov, ki sleparijo ljudi za ogromne vsote. Vlada je slišala iako gorke, kakor malokdaj. Če ji bo kaj zaleglo je uprašanje,

Listek.

Junaštvo in zvestoba.

Nemški spisal: JOŽEF SPILLMANN D. J.

(Dalje.)

Ni mi ostalo nič drugega, kakor da sem odšel. Hotel sem pomiriti vsaj njegovi hčeri. Ko pa sem zavil okoli vogla ulice Saint-Nicaise (r. Sen-Nikéz), zagledal sem Lafayettea, ki je hitel na čelu oddelka narodnih brambovcv proti Tuilerijam. „Kaj pa pomeni to?“ sem vprašal. Videti je bilo, kakor da je zelo razburjen in zdelo se mi je, da je zavpil svojim ljudem, da je treba grad sčistiti. Vrnil sem se tedaj na Trg za karuselj, da bi videl, kaj se zgodi ter da bi mogel pomagati markisu, če bi bilo treba.

Ko se je Lafayette vračal z mnogimi ujetniki iz Vincennes, je dobil sporočilo od Gouviona (r. Guvjón), ki je poveljeval grajski straži, da se je zbralo nenavadno veliko število plemičev v kraljevih predsobah. Ali je mislil, da namerava dvorna stranka pomagati kralju, da ubeži, ali pa je hotel nastopiti proti plemstvu, da se spet prikupi ljudstvu, ki ga ni gledalo več tako rado, odkar je s svojo strogostjo

nastopil tudi proti njemu, zgodilo se je, kakor se mi je že pozdevalo — ukazal je „viteze“ razorožiti.

Narodni brambovcí so bili že dolgo gorki „vitezom z bodali“ zato so izvršili Lafayetteovo povelje s surovim veseljem. Plemiči so morali oddati orožje; branili so se ter so ubogali šele na kraljev ukaz, mnogi so se uklonili le sili. Narodni brambovcí so jih suvali in tepli, pehali surovo po stopnicah navzdol in ven na dvorišče, pehali so jih s puškinimi kopiti, nekatere celo zbadali z bajoneti, potem pa so jih vse pobite prepustili besni drhali, ki se je bila naglo zbrala na trgu.

Zaman sem pozival stražo, naj brani nesrečneže, ki so jih suvali po stopnicah, da so bili vsi okrvavljeni in raztrgani. Stotnik je malomarno skomignil z rameni, vojaki pa so vpili, da se godi čisto prav tem aristokratom, ki so sami sovražniki domovine. V tem hipu sem zagledal starega Valdouleurja, ki se je pokazal pod portalom in se prepiral z dvema brambovcema. Da jima ni govoril lepih besedi, sem videl na njegovem razburjenem obličju in na stisnjenih pesteh, ki jih je dvigal proti njima. Zdi se mi celo, da je enega udaril, ker sem videl, da se je eden zdrzil. Tedaj pa sta planila nanj s kopiti in bajoneti. Eden ga je zabodel v bok, drugi pa ga je sunil v prsi, da je padel vznak, po stopnicah in obležal nezavesten v svoji krvi.

Skočil sem k njemu in menil izpočetka, da je mrtév; kmalu pa sem zapazil, da še diha. Vzel sem ga na svoje roke, kakor otroka

ter ga nesel iz gneče k ranocelniku, ki je stanoval blizu gradu. Že večkrat sem videl njegovo kričečo desko, na kateri je bilo naslikano, kako beži mrtvaško okostje pred zdravnikom. Drhal se je sicer delala, kakor da bi me ne hotela pustiti skozi; toda zagrozil sem, da čaka smrt prvega, ki se me dotakne, in moj pogled jim je povedal, da mislim resno, zato so mi napravili prostor in nesel sem markisa k „Bežeči smrti“.

Ranocelnik je imel polne roke dela, ker je prišlo tja že večje število ranjenih, da bi se dali obvezati. Ko pa je zagledal Valdoulleurja je popustil vse druge. „Tukaj imamo opraviti, kakor pravim jaz, z bolj ali manj resnim slučajem“, je zaklical. „Mož je tako rekoč mrtev; vendar upam, da smrt še preženem. Tukaj je zaboden v bok — morda drob ranjen; prsi stlačene; eno rebro zlomljeno, najhujše pa padec na zatilnik, ki mu je pretresel možgane. Hm, hm! Na vsak način je trepa žili puščati, prsi narezati in deti pijavko na zatilnik. Prehiteti moramo vročico, drugače je mož izgubljen!“

Jaz sem bil seveda prepričan, da je starček izgubil že zadosti krvi, ker je rana na tilniku močno krvavela. Ko pa sem to povedal ranocelniku, me je zaničljivo pogledal po strani, kakor bi hotel reči: „Kaj pač ti razumeš!“ Zato sem ga pustil v božjem imenu, da je napravil, kar se mu je zdelo, sam pa sem hitel v bližnji Malteški hotel, da obvestim hčeri o nesreči, ki je zadela njunega očeta.

Težka pot je bila to zame. Že ko sem se prikazal in sta me zagledali, sta slutili, da se je zgodila kaka nezgoda. „Moj Bog! Ste-li ranjeni?“ je zaklicala Izabela in obledela.

„Jaz ne — toda v gradu smo se malo spoprijeli in —“

„In oče je ubit!“ je zakričala Marta.

„Ne, ne! Le malo ranjen je. Upam, da ne težko.“

„Kje je, peljite me takoj k njemu,“ je odločno rekla Marta, Izabela pa je ihtela: „Oh, gotovo umira! Če ne bi ga bili spravili sem.“

„Kmalu ga prinesejo. Jaz sem hitel naprej, da se ne prestrašite ter da pripravite vse, kar je ranjencu treba. Imate-li dobrega hišnega zdravnika? Treba ga je brž poklicati. Ranocelnik, ki ga je obvezal za silo, se me zdi, da je le navaden mazač.“

„O Bog, midve ne pozna v Parizu nobenega zdravnika!“ je rekla Marta.

Spomnil sem se, da je bil zdravnik, ki je zdravil mene, predstavljen v našo vojašnico v ulico Poissonniert (r. Poasoniér). Hitel sem tedaj naglo tja ter sem ga k sreči dobil. Ko sem prišel z njim v Malteški hotel, so ranjenca ravno položili v posteljo in ranocelnik mu je hotel zopet puščati kri, ker se ranjenec ni še zavedel. Naš zdravnik pa tega ni hotel dopustiti na noben način in oba sta se hudo sprla. Da bi na kratko končal ta neprijeten prizor, zapodil sem ranocelnika skozi vrata, četudi se je upiral. Nazadnje je vendar odšel zagrozeč mi, da se bo meni, aristokratu, osvetila svoboda ter proročujoč ranjencu gotovo smrt v rokah tega vojaškega zdravnika.

Z Marto sem potem pomagal našemu doktorju, Izabela pa se je vsa topila v solzah.

Zdravnik ni mogel dati velika upanja. Ponovil je Marti svoja naročila, kako je treba hladiti rane čez noč, ter je obljubil, da se vrne drugi dan zarana. Ponudil sem se, da bom čul pri bolniku, gosposdična Marta pa tega ni hotela dopustiti in odšel sem z zdravnikom. Pred hišo sem ga vprašal, kaj meni o bolnikovem stanju. Rekel je, da je malo upanja, ter naj drugo jutro mirno opozorim gosposdično, ki nama je tako goreče pomagala, da je nevarnost precejšnja ter da je treba poskrbeti za svete zakramente.

Ni mi treba omeniti, da nisem mogel tisti večer govoriti z Izabelo o Verenkinem pismu. Še sam sem po tem dogodku popolnoma pozabil, zakaj sem hotel priti začetkoma v Malteški hotel. Tudi prihodnje dni nisem mogel govoriti niti besede o tem, ker je markis visel med življenjem in smrtjo. Pripeljal sem k njemu patra Sekunda, ki mu je podelil svete zakramente. Privedel je tudi izkušeno usmiljeno sestro, da je pomagala hčerama pri postrežbi. Prihajal sem tja vsak dan, če me ni zadržala služba, in začel sem gosposdični vedno bolj spoznavati in spoštovati. Različni sta bila, a nežno sta ljubili svojega očeta in srčno sta se mi zahvaljevali za vsako skrb, ki sem mu jo izkazal. Vendar bi moral biti slep, če bi ne čital iz Izabelinih oči nič drugega, kakor le hvaležnost in vest me je opominjala, naj dobri deklici razodenem, da nisem več prost. (Dalje pride.)

Iz naše organizacije.

Glasnik „Slov. kršč. soc. zveze“.

Pasijonska igra v Mirnu.

Na tiho nedeljo dne 24. t. m. bode »Kat. društvo v Mirnu« predstavljalo v »Društvenem domu« veliko »Pasijonsko igro«, ki se je že lani predstavljala z lepim uspehom. Letos je igra v vsakem oziru popolnoma tako, da se nam kaže v njej trpljenje našega Gospoda J. Kr. v celoti, kakor kaže sledeči spored: I. Predstava: **Kristusov vohod v Jeruzalem.** 1. prizor. Množica iz Jeruzalema gre Kristusu naproti. 2. prizor: Kristusov vohod v Jeruzalem. 3. prizor: Kristus izganja trgovce iz templja. 4. prizor: Farizeji se posvetujejo, kako bi Kristusa umorili. 5. prizor: Trgovci sklenejo pomagati farizejem. II. Predstava: **Kristus v Betaniji.** 1. prizor: Kristus z apostoli pri Simonu Gobovem. 2. prizor: Magdalena mazila Kristusa. III. Predstava: **Kristusova ločitev.** 1. prizor: Jezus gre v Jeruzalem. 2. prizor: Juda ostane in ne gre za Kristusom. 3. prizor: Farizej Levi skuša pridobiti Judo za izdajo. 4. prizor: Trgovci pridobijo Judo za izdajo. 5. prizor: Juda se odloči prodati Kristusa, samo da dobi denar. V. Predstava: **Zadnja večerja.** 1. prizor: Živa slika: Daritev Melkizedekova. 2. prizor: Kristus umije noge apostolom, naznani, da ga bo Juda izdal in postavi sv. R. T. VI. Predstava: **Visoki zbor sklene Kristusa umoriti.** 1. prizor: Posvetovanje visokega zbora. 2. prizor: Juda obljubi visokemu

zboru izdati Kristusa za 30 srebrnikov. VII. Predstava: **Na vrtu Gezemani.** 1. prizor: Juda gre z druhalijo loviti Kristusa. 2. prizor: Kristus moli na vrtu Gezemani. VIII. Predstava: **Kristus pred visokim zborom.** 1. prizor: Kristus pred Anom. 2. prizor: Kristus pred Kajfom obsojen k smrti. 3. prizor: Peter zataji Kristusa. 4. prizor: Peter objokuje svoj greh. 5. prizor: Kristus drugič pred Kajfom. 6. prizor: Visoki zbor obsodi Kristusa drugič k smrti. 7. prizor: Juda vrne denar. 8. prizor: Judov obup. IX. Predstava: **Kristus pred Pilatom.** 1. prizor: Kristusa peljejo k Pilatu. 2. prizor: Kristus v sodni dvorani. 3. prizor: Kristusa peljejo od Heroda zopet k Pilatu. 4. prizor: Pilat izpusti Barabo. 5. prizor: Kristusa kronajo in zasramujejo. 6. prizor: Pilat obsodi Kristusa v smrt na križu. X. Predstava: **Križev pot. Živa slika: Iakov daritev.** 1. prizor: Janez naznani Mariji, da je Kristus k smrti obsojen in da ga peljejo v smrt. 2. prizor: Kristus sreča svojo žalostno mater. 3. prizor: Simon pomaga Kristusu križ nesti. 4. prizor: Kristus pade pod križem; Veronika poda Jezusu potni prt; Jezus tolaži jeruzalemske žene; 5. prizor: Veronika pokaže prt s Kristusovim obrazom. XI. Predstava: **Križanje. Živa slika. Bronasta kača.** 1. prizor: Kristusa pribijejo na križ. Kristus umrje na križu. 2. prizor: Vojaki hočejo Kristusu streti kosti; sluga naznani, da je Pilat daroval truplo Kristusovo Jožefu iz Arimateje. 3. prizor: Kristusa snamejo s križa in nesejo v grob. XII. Predstava: **Vstajenje.** 1. prizor: Kristus vstane iz groba; vojaki zbežijo. 2. prizor.

Magdalena pride s ženami, da bi maznila Kristusa. Angel naznani, da je Kristus vstal. Kristus se prikaže Magdaleni. Konec: Krasna živa slika. — Igra se bode predstavljala ob 3^{1/2}. Natančnejše podatke sporočimo prihodnjč. — V igri nastopa okrog 70 oseb. Odbor.

Poučni tečaj v Komnu. Za Kras se bo dne 5. in 6. maja vršil v Komnu poučni tečaj, na kateri že sedaj opozarjamo vse prijatelje, da se pripravljajo nanj.

Solkan. „Na delo za Boga in domovino: Vabilo k obnemu zboru „Katoliškega slovenskega izobraževalnega društva“ v Solkanu, ki se bode vršil v nedelje dne 17. marca 1912. koj po blagoslovu v dvorani gosp. Ivan-a Nibrant, s slednjim dnevnim redom: 1. Predsednikovo poročilo. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Knjižničarjevo poročilo. 5. Volitev odbora in pregledovalcev računov. 6. Imenovanje častnih članov. 7. Slučajnosti. K najobilnejši udeležbi uljudno vabi odbor.

Vrsno. Občni zbor „slov. kat. izobr. društva na Vrsnem“ bo na praznik sv. Jožefa popoldne po blagoslovu v kaplaniji na Libušnjem.

Črniče. Dne 10. t. m. je imelo izobraž. društvo svoj letni občni zbor. Ob tej priliki je imel tudi g. dr. Česnik odposlanec S. K. S. Z. predavanja. Vdeležba je bila velika. Odbor večinoma stari. Za tem je sledil obč. zbor tel. ods. „Orel“. Društvo in „Orel“ lepo napreduje!

Cerkno. Katol. slov. izobraževalno društvo v Cerknem, vabi svoje člane k rednemu obnemu zboru, kateri se bode vršil na dan sv. Jožefa dne 19. t. m. takoj po popoldanski službi Božji v dvorani „Gospodarskega doma“, z običajnim dnevnim redom. Odbor.

Naša mladina.

Gradec. Slov. kat. akad. teh. društvo »Zarja« v Gradcu si je izvolilo na svojem 1. red. obč. zboru za 1. t. 1912 dne 8. t. m.

sledeči odbor: iur. Jakob Hodžar, preds. iur. Alojzij Remec, podpr.; med. Zoràn Jošt, tajnik; med. Jakob Rebernik, blag.; phil. Ivo Sivec, knjiž.; phil. Josip Gombotz, gospodar; med. Ludovik Kramberger, odb. nam.

Zadružništvo.

Rodik. Vabilo na redni občni zbor »Kmečke hranilnice in posojilnice v Rodiku, reg. zad. z neomejeno zavezo, ki se vrši dne 8. aprila, na Velikonočni ponedeljek ob 3. uri popoldne v župnišču, s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobrenje računa za l. 1911. 4. Volitev nadzorstva.

Proti pijančevanju.

Pijančevanje na Ruskem. V mesecu grudnu 1911 je bilo na podlagi uradnega poročila v evropski in azijski Rusiji prodanega 9,049.277 veder zganja; 298.146 veder več kot v istem mesecu leta 1910. V preteklem letu je bilo prodanega skupno 91,041.274 veder zganja; 2,098.827 veder več kot v letu 1910. Ruska država je imela od monopola na zganje v letu 1911 782,557.370 rubljev (rubelj = 2,54 K) dohodka; za 20,010.141 rubljev več kot v letu 1910. Vsako leto je bilo na ulicah glavnega mesta Petersburga od policije prijeto 60.000 do 70.000 popolnoma pijanih oseb, ki potem na policijskih stražnicah svojo pijanost prespijo. Protialkoholni odsek zdravniškega društva v samaranski guberniji je zbral statistične podatke, iz katerih je razvidno, da je izdalo prebivalstvo samaranske gubernije samo v l. 1910 22 milijonov rubljev za zganje. V letu 1908 je bilo v mestu Samara prijeto 9000 oseb radi pijanosti, v letu 1909 že 10.300, a v letu 1910 samo v desetih mesecih že 11.000 oseb.

Delavski vestnik.

Ponesrečen shod socialistov v Lokavcu. V nedeljo, dne 10. t. m. popoldne se je vršil v Lokavcu v prostorih krčmarja Štokarja socialističen shod, na katerega je prišel govoriti sam socialno-demokratski prerok dr. Tuma. Udeležencev, med katerimi je bilo veliko pristašev S. L. S. je bilo blizu 200. Najbolj so se odlikovali po svoji surovosti in divjaštvu splošno znani okoliški mešetarji, ki so grozili z dejanskim napadom, na naše somišljenike. Tudi naš znanec dr. Zamašek je bil vnet sobojevnik socialistov. Za predsednika je bil imenovan neki muzikantar. Dr. Tuma je v svojem zvitem govoru eno uro in pol dolgočasil poslušalce. Posebno zanimivo bi bilo vedeti, kako smešno si predstavlja vodja soc. demokratov našo Vsesl. ljudsko stranko. Zdi se, da je gospod doktor slep za naš preporod, za mogočen kulturni in gospodarski napredek naše kat. Slovenije. Po njegovih besedah bi bili pristaši S. L. S. skupina zabitih kmetov, ki še verujejo v posmrtno življenje, kakor so jim zabili duhovniki iz prižnice; v nedeljah molijo, v pondeljek vzamejo pikon na rame brez vsakega smisla za izobraževalno, gospodarsko in organizatorično delo. Ko umr-

jejo, jim zvonijo, če so bogati dolgo, če ubogi malo. Dalje bi bilo po dr. Tumovih besedah, v e r a in n a r o d n o s t največja ovira pri vsakem gospodarskem delu. — Povdarjal je velikansko ljubezen(!) edino »zveličavne« socialne demokracije za kmeta, za zatiranega kmeta. K besedi se je oglasil jurist Vrtovec, ki je že prej z živahnimi medklici spremljal dr. Tumova izvajanja. V krepkih potezih je protigovornik z besedami voditelja nemške in slovenske soc. demokracije dr. Adlerja, ki je pred kratkim na nekem volivnem shodu na Dunaju povdarjal, da je soc. dem. stranka samo **stanovska organizacija** socialističnih delavcev in vodi neizprosen boj proti obrtnikom, trgovcem in predvsem poljedelcem naslikal hinavsko počenjanje socialistov. Socialisti so v eni sapi največji svobodomisleci, a zopet če jim kaže, obenem globoko verni. Oni so, če govorijo kmetom, največji kmečki prijatelji, a ko so sami med seboj, izpovejo jasno svoje strupeno sovraštvo nasproti kmečkemu stanu. Vera in narodnost nista nikdar ovirala gospodarskega dela, kot pravi dr. Tuma, ampak ravno nasprotno je treba pri vsaki pravi izobraževalni in gospodarski organizaciji globokega verskega temelja in ljubezni do domovine. — Jasni dokazi za to so naše krščansko socialne organizacije. Naše pošteno slovensko ljudstvo je globoko verno in ljubi svojo domovino, a soc. demokracija hlapčujejo Nemcem in Italijanom kot verni sluge sovražnikov naše domovine. Izvajanja jurista Vrtovca so navdušeno odobraval štivilni pristaši S. L. S. a socialisti so tulili in sam dr. Tuma je bil ves zelen od jeze. Ker je pijana mešetarska druhal grozila z dejanskim napadom, so se pristaši S. L. S. odstranili. Dr. Tuma je še nekaj besedičil in nato se žalostno kot general brez armade odpeljal, gotov, da njegova setev ne pojde v klasje med našimi poštenimi Vipavci.

Socialistični shod v Šempolaju. Petelinj so zakukurikali: pri nas se dela rdeči dan! »Zarja« je že prej razbobljala, da nastopijo proti trem socialističnim govornikom kar štirje duhovniki protigovorniki. Obetal se je radovednemu občinstvu lep vžitek. — Zato se je nabralo lepo število radovednežev, zlasti komandiranih socialistov iz Nabrežine, Lahov, teh trabantov rdečih matadorjev. S temi stoji in pade socializem! Prvi socialistični govornik nastopi neki Regent, zelo pozabljen človek, ki je svojo nalgo, vršil dostojno, v kolikor velja ta izraz za socialiste sploh. Govoril je o razvoju proletarijata, o francoski revoluciji in potem o klerikalizmu. Nazadnje se je spomnil še zavarovanja za starost ter trdil da je S. L. S. bila proti zavarovanju delavcev. Ni pa pojasnil ta poštenjakovič, da S. L. S. je bila proti temu, da se zavaruje samo delavski stan, ampak zahtevala in zahteva še danes, da se **zavarujejo tudi mali posestniki in obrtniki**, čemur pa **socialisti najhuje nasprotujejo**.

Kot drugi govornik je nastopil kričavi Kopač — živi bič za delavce in Kras. Rekel je, da ne bo govoril o veri, a družega ni šlo iz njegovih kosmatih ust kot za-

bavljanje proti veri. — Česar je polno srce, to rado iz ust gre! V svoji razdrapanosti je skakal od enega predmeta do drugega in včasih samemu sebi nasprotoval. Takih nesmisli ni rodila še nobena človeška pamet. Prebračal je kozolce po sv. pismu, Kristusa štel za svojega sodruga, sv. Pavla imel za pospeševalca suženjstva, sramotil sv. Dominika, pozival javno ljudi, naj ne hodijo k spovedi, češ, to je neumnost, h kateri vas silijo farji, duhovniki, ki naredijo prej vse grehe, ki jih katekizem našteva, potem še le uče javno, kar pa ne bi znali, če niso sami poskusili. Katekizme, ki vam jih dajejo duhovniki raztržite! Norčeval se je iz sv. obhajila. Zasmrnoval papežtvo, zlasti Leona XIII., pokrivem obdolžil Pija X., da je blagoslavljal laške vojake, ko so odhajali v Tripolitanijo, in pogruntal eno novo oslarijo: Avstrija se zato pripravlja na vojsko z Italijo, da bi vzela laškemu kralju kraljestvo in je vrnila papežu. Norčeval se je iz pobožnosti ženā in krščanske vzgoje deklet, iz onih, ki molijo in se odkrijejo, ko zvonijo poldan itd. Kopač je naravnost norce bril iz svojih poslušalcev. Ljudstvo je glasno godrnjalo v protest takemu zločinskemu zlobudranju, ter je trumoma zapuščalo zborovališče. Ljudstvo se začudeno povprašuje, ali ni postav v Avstriji, ki bi takim sramotilcem naše sv. vere, pristrigle peroti? Postava je za vse, tedaj tudi za Kopača!

Tretji govornik je bil neki nervozni Čej, železničar, ki je zelo priporočal »Novi čas«. Bil je krotek, kar je bilo edino modro od njega! Pozivali so ti korajžni fantje, če se hoče kdo oglasiti k besedi. Če bi se pa oglasil kdo od nasprotne stranke, tedaj so imeli vže pripravljeno orožje — gnjile limone. — Navidezno so ti ljudje galantni, ali prismoda bi bil tisti, ki bi se v takem položaju spustil v debato s socialisti, katerim ni mar za resnico ampak le za demagogijo, za zapeljavanje ljudstva. Eno resnico moramo pribiti: delavci socialisti so bili dostojnejši v svojem ponašanju negō govorniki v svojem govorjenju. — Druge nesreče ni. Kopač pa je vesel kronik, ki sta jih nabrala Gruden in Milič. — Bo za en tarok v »Narodnem domu«.

Dva shoda. Sodrug dr. Tuma, sicer drugače precej dolgočasen gospod, je v nedeljo v Lokavcu trdil, da socialisti spoštujejo vero. — Drugi sodrug Kopač pa je v Šempolaju tako ostudno govoril proti veri, da je le čudno, da se pri nas kaj takega sme. Kopač je v Šempolaju v svoji srditosti in sovraštvu izžlobudral, kar je dr. Tuma v Lokavcu modro zamolčal. — Šempolajski shod je dokaz, da socialistom je delavec postranska reč, glavna reč jim je **boj proti veri**.

Dva pogreba — neenaka mera. Iz Nabrežine: V soboto sta bila pri nas dva pogreba — organiziranih delavcev. Prvega pogreba, ko smo pokopavali starega malovarja iz »Cave romane«, se ni noben socialist vdeležil, dasi je pokojnik točno plačeval zahtevane doneske. Pri drugem pogrebu, ko smo pokopavali 24letnega mladeniča, ki se je spravil z Bogom, dasi je bil poprej v življenju navdušen so-

cialist, pa je prišla vsa socialistična klapa z Marizzo na čelu, ki je vganjal pri pogrebu svoje znane muhe, ki ga bodo pa najbrže zelo objedle. Socialisti! Kje je pravičnost? Staremu socialistu ne izkažete nobene časti, mladini po vse. Ali nismo po smrti vsi enaki?!

Štrajk v Nabrežini. Nabrežina: Pri nas se nekaj kuha. Ogenj netijo sodrugi. V kratkem se namerava uprizoriti štrajk, vsaj tako hočejo naši »voditelji« rdeči socialisti, ki so polni vina in družih dobrot, nam pa hočejo še ta košček kruha odtrgati. — (Mi pa vemo, da na štrajk hujskajo socialisti vedno takrat, ko jim ljudje začno fige kazati. Ured.

Podgora. Zopet smo dobili pritožbe, kako ravnajo z našim delavstvom v podgorski papirnici. Pred vsem pa je žalostno to, da se med Slovenci, ki so nastavljeni v Podgori, dobe taki, ki zatirajo delavstvo. Eden takih je Mermoljev prijatelj nekí Jarc (sam se piše za »Jarca«, da je bolj nemško). Ta mož je v ponedeljek zvečer delavcem grozil s slovensko palico, ko so prosili, naj se jim dajo slovenske tiškovine. Delavci so se šli pritožiti k ravnatelju, ki je delavstvo miril ter prosil, naj gredo delat. Ker pa ravnatelj ni hotel ničesar ukreniti, da bi Jarc v bodoče z delavci lepše ravnal, so zapustili delo. Lahki z delavci lepše postopajo ko taki le Slovenci. Zato slovenski delavci zapuščajo Podgoro, v katero se naseljujejo tujci. Žalostno! Od ravnatelja pa pričakujemo, naj takim razmeram napravi konec.

Prazniki in socialisti. Rdeča »Zarja« se je 26. februarja zgražala, ker verni katoliški kristjani ob nekaterih praznikih ne bodo smrtno grešili, če pojdejo namesto k sv. maši na delo. Zgražalo se je to glasilo judovske predstraže in psovalo papeža in škofe, češ da delavcu ne privoščijo počitka. Preteklo soboto pa ta »Zarja« priobčuje tarif tržaških zidarjev, ki poznajo v celem letu le 4 praznike, in sicer: Velika noč, Božič, Novo leto in Prvi maj. To dejstvo prav posebno dobro osvetluje rovanje in kričanje socialnih demokratov zoper odpravo praznikov. Socialni demokratje se pritožujejo čez skrčenje števila praznikov, sami pa niti teh ne drže, ki so še v cerkvi v navadi. Socialni demokratje ne poznajo ne petka ne svetka, zato imajo ravno oni najmanj pravice do kakega zabavljanja v tej zadevi.

Pismo iz Nemčije.

Dragi »Novi Čas«! Odkar Te poznam, prav od začetka, si mi najljubši prijatelj; vesel sem Te posebno zato, ker si že velik, in pa korajže imaš za — dva.

Novic je v Nemčiji zadosti, časopisi izhajajo po večkrat na dan, pa ne morejo vsega sproti priobčiti. Nemčija je res najnaprednejša država na svetu, v dobrih štiridesetih letih svojega obstoja, je do mala prekosila vse druge države; zato pa druge velesile nekako po strani gledajo nemškega »strica«. Res, Nemčija ni le na

zunaj močna, tudi gospodarsko se lahko postavi. Medtem ko imajo druge države praznoto v blagajnah, imajo Nemci par sto milijonov prebitka. Gotovo so imeli na Nemškem dobre državnike, ki so znali pridobiti vglad države na zunaj; da so pa tudi od znotraj na dobrih gospodarskih nogah, se imajo zahvaliti katoličanom. Ako so bili dobri državniki ladije, bili so veter, ki vozil te ladije, do stališča, ki ga danes zavzema Nemčija, — katoličani, ali v naprednjaškem jeziku »klerikalci«.

Nemško prebivalstvo je po večini protestantovsko, le približno tretjina je katoličanov; pa vendar igrajo oni glavno vlogo v razvoju države. Za katoličane pa ta razvoj ni bil miren, marveč je bil to boj, nejprosen boj v prvih časih proti liberalizmu in ž njim združenim protestantovstvom, v zadnjih časih pa posebno s soc. demokracijo. Celi svet občuduje grozne boje, ki jih bijejo nemški katoličani, ki klub vsemu pritisku vsakovrstnih nasprotnikov, nevstrašeno hodijo svojo pot, se ne dajo omajati za noben korak. Kaj jim daja to moč? Je več činiteljev; gotovo niso zadnji, požrtvovalni, nesebični voditelji, a krona vsega je njih **organizacija in časopisje.**

Organizacija je veličastna, globoko zasnovana; vsakdo je član po več društev. Ljudsko društvo, ki obsega vse nemške pokrajine, ima blizu milijon članov. Neprestano se vrše shodi, zborovanja, posvetovanja, seje, sestanki, najrazličnejših društev in zvez. Dobro poznajo drug drugega, zato je med njimi veliko zaupanje. Vse se vrši tiho in mirno, ne kričanja kakor pri nasprotnikih, ko pa pridejo volitve, ali kaj podobnega, se pa vsujejo katoliški glasovi, združeni v politični organizaciji z imenom Centrum kakor plaz pogrnejo nasprotnike, ki za ta pojav nimajo drugega kakor globok — vzdih. V ta trdno organiziran obroč ne more noben janičar.

Drugo nič manj važno vlogo igra časopisje. Bere se tukaj silno mnogo, vsaki kmet, sleherni delavec ima svoj dnevni časopis, nekateri še po več. Povsod, v večjih in manjših krajih naletiš na raznašalce, ki nosijo cele zaboje časnikov.

Geslo katoličanov je: **V vsako katoliško rodbino katoliško časopisje**; na vseh shodih, ob vsaki priliki se neumorno agitira za dobro časopisje, ki je izborno organizirano.

To so glavni viri dela, iz katerih črpajo nemški katoličani v težavnih časih svojo moč. Vzglede vsem ki želijo boljših dni, ki hočejo strelcev, ki bodo mogli streti zadnje stebre trhlega liberalizma; vzglede onim, ki hočejo pionirjev, ki bodo mogli in hoteli zaježiti naplavajočo soc. demokracijo. Vzglede vsem je to ogromno delo za poglobitev kršč. organizacije, za razširjenje dobrega časopisja!

Fr. Humar.

Novice.

Prevzvišeni knezonadškoj je v sredo odšel v Ljubljano poslušat prvi slovenski oratorij »Vnebovzetje Blažene Device«, ki ga je zložil p. K. Sattner. Mnogo goriških ljubiteljev glasbe je bilo v Ljubljani. Poleg našega knezonadškofa so bili navzoči še naslednji škofje: tržaški, ljubljanski mariborski, in zagrebški pomožni.

Pri dopolnilni volitvi v Beli krajini, na katero so se liberalci vrgli z vso silo, je včeraj zmagal kandidat S. L. S. gosp. Karel Dermastia. Razmerje glasov nam še ni znano. Vender je gotovo, da so bili liberalci zopet tepeni.

Danes dopoldne smo dobili iz Ljubljane naslednje **telefonično poročilo:**

Pri včerajšnjih dopolnilnih volitvah je vkljub strašnemu divjanju liberalcev zmagal kandidat S. L. S. Karel Dermastia, ki je dobil **1344 glasov.** Liberalec Mazzelle je dobil **1113 glasov,** razcepljenih in neveljavnih je 81 glasov.

Najstarejši duhovnik goriške nadškofije, o katerem smo pred kratkim poročali, je Anton Malig, je umrl v Moraru. Rojen je bil l. 1820 v Gabrijah pri Rubijah. R. i. p.!

Za »Novi Čas« je daroval nekdo iz Sovodenj l. K. Bog ga živi!

Smrtna kosa. V Vel. dolu na Krasu smo 7. t. m. pokopali g. Leopoldo Trobec ženo našega g. podžupana. Bila je starejša hči vrle in širomznane rodbine Šučo-ve iz Pliskovice. Po težki bolezni na ledvicah, ki je trajala nad štiri leta, je tako oslabela, da jo je po velikih mukah poljubil angelj smrti dne 6. t. m. ob 3^{3/4}h zjutraj prevideno s svetotajstvi za umira-joče v 37 letu njene dobe. Iz večjega števila otrok, ki so ji umrli že v nežni mladosti, zapustila je 13-letno hčerko in 11-letnega sina. Blaga pokojnica je bila radi nepopisno dobrega srca povsod zelo priljubljena. Mož je izgubil z njo potrpežljivo in ljubečo ženo, otroka skrbno in dobro mater, sirote in siromaki usmiljeno dobrotnico. Celi občini je bila zgled prave katoliške matere in žene. Čeravno je bilo skrajno neugodno vreme, se je pogreba udeležila poleg bratov in številnih sorodnikov obilna množica vaščanov, prijateljev in znancev iz sosednih vasi, posebno iz njene domačega kraja. Marsikatero oko je

Na znanje!

Manufakturna trgovina Teod.

Hribar naznanja, da bližnja pomladanska sezona bo nekaj posebnega v manufakturni stroki. Krasne novitete, katere se še niso videle, bodo na prodaj. Blago v najizbranejših vzorcih bode p. n. občinstvu na ogled in na prodaj.

bilo rosno, ko smo jo spremili na tej zadnji njeni poti. Preblagi družini Trobec naše prav iskreno sožalje; a pokojnici svetila večna luč!

V Komnu je izgubil prvi podžupan g. Ivan Pajer svojega edinega sina v najlepši dobi. Bil je vzgleden sin. Prav rad je prebiral »Novi Čas«. Umrl je za jetiko. Veličasten pogreb je pričal, da uživa družina veliko spoštovanje. Naše sožalje do bri družini ob tej bridki izgubi!

V Sežani je umrl dne 11. t. m. po daljni mučni boleznii previden s sv. zakramenti za umirajoče g. Andrej Mislej posestnik in gostilničar. Bil je dober katoliški mož. Žaljujoči rodbini naše globoko sožalje! Bog mu daj večni mir!

Na Kamnem je umrla pretekli teden tik državne ceste t. j. »pri Malnih« Urša Maligoj, po domače »Jekliževa Urša«, oseba, ki jo je poznal menda vsakdo, ki je kaj več hodil po soški dolini. Še bolj znana pa je bila onim, ki jih je v brodu prevažala ali na plečah prenašala čez Sočo na ono stran. Marsikomu in pogosto je na ta način pomagala iz velike zadrege. Med temi so nekateri sedaj zelo visoko stoječe glave, ki se je gotovo še dobro spominjajo. Za vso prijaznost in vestno opravljanje težavne službe sv. Krištofa bodi ji dobri Bog plačnik. Bila je res oseba starega kremenca. N. v. m. p.!

Ubogi otroci pod takimi vzgojitelji. Poročajo nam: Gojaški učitelj — neki Vodopivec je imel na sestanku učiteljskega društva za goriški okraj dne 7. t. m. tako predavanje o ženskem vprašanju, da ga je baje Križman ustavil in mu hotel odvzeti besedo. Bajt pa je rekel, naj govori do konca. Pozivljamo »učenjaka« Vodopivca, — če ima toliko korajže, — da svoje predavanje nespremenjeno objavi in mi potem lahko pokažemo starišem, — kakemu vzgojitelju v roke dajajo svoje — nepokvarjene otroke. — Baje je smrdelo, da je bilo strah. — Če bodo možje s takimi nazori o ženskem in spolnem vprašanju še dolgo vzgajali naši deco, potem uboga deca, ubogi stariši, ubogi narod.

Liberalno gospodarsko delo — in liberalno hujskanje. Z Vipavskega nam poročajo: Goriška ljudska posojilnica je iztirjala pri mnogih liberalcih dolgove in ti liberalci se obračajo za pomoč do Centralne posojilnice in ko dobijo posojilo, še bolj divje hujskajo proti ravnostim »klerikalcem«, ki so jim dali pomoč. To je liberalna značajnost, to njihove besede, to njihovo delo! — Treba bo tem tičkom malo bolj gledati na prste ko doslej. Nikakor ne gre, da bi sami redili gade na svojih prsih!

Državni uradniki nemške narodnosti so zelo prijazni ljudje; seveda samo tistim, ki pripadajo stranki nemških nacionalcev. To se vidi posebno pri državni železnici. Da imajo pa še posebno ljubezen do Slovencev, je razvidno iz tega, da so vrgli do sedaj pri skušnjah vse slovenske poduradnike, ki so bili tako predrzni, da so si želeli eno skromno službico na obalah »nemške« Avstrije. O priložnosti, ko nam do-

voli g. urednik več prostora, objavimo zanimivo statistiko.

Postni in velikonočni napevi p. Angelika Hribarja za mešan zbor. V Ljubljani 1912. Založila Katoliška bukvarna. To je že III. zvezek zbirke glasbenih del našega priljubljenega skladatelja. Priporočila stvar ne potrebuje, ker je znano, da urejeteja to izdajo naš glasbeni starosta P. Hugolin Sattner in Stanko Premrl, urednik »Cerkev. Glasbenika«. — Dobiva se v prodajalni kat. tisk. društva v Gorici (semen. ul.); cena partituri: 2 K, posamezni glasovi à 50 v.

K občinskim volitvam v Oseku. Iz Oseka: Liberalci v Oseku v zvezi s katoliškimi liberalci so uložili ugovor na ck. namestništvo v Trst proti tukajšnjim starašinstvenim volitvam. Pozna se jem nervoznost in nemala jezica radi nepričakovanega poraza. Upali so na popolno zmago v 2. in 3. volivnem razredu. Gotovi so bili tako svoje zmage, da so nakupili pletenico topičev in tudi piščalke za mačjo godbo! A minula je volitev brez godbe in brez streljanja! — Razun volivcev iz Črnič, izmed katerih so samo 4 nasprotno volili, moramo tudi pohvalno omeniti 20 Šempascev, kateri so pripomogli naši zmagi v III. vol. razredu. Prišla paje razun teh dobrih mož iz Šempasa raznovrstna sodrga, katera je pomagala agitirati, lovila naše volivce, ponujala listke liberalnih kandidatov ter vlačila nevedne in nerazsodne volivce na volišče. Nekemu našemu volivcu so dali zastopiti, da bo volil vsakih pol, a so mu utisnili v roke liberalno listo. Drugega starega moža so privlekli na volišče skoraj jokajočega, češ »jaz nič ne vem, kaj bom volil!« Znani cestni odbornik Vincenc Leban iz Šempasa je agitiral za liberalno listo po Breah in grozil, da nobenega ne sprejme več na delo pri cesti, če ne bo volil liberalno. Opoldne so liberalni agitatorji raztrosili lažljivo vest po Šempasu in po Črničah, da imajo liberalci že 50—60 glasov večine, z namenom, da bi preslepili naše volivce ter vsled tega ostali doma. Tudi več naših volivcev so odvrnili, da niso šli na volišče, češ saj se ne splača več, ker je že gotova zmaga liberalcev. In kljub vsem tem liberalnim sleparijam imajo ti ljudje še tako drzno čelo, da se upajo v svojem ugovoru trditi, da so se godile nepravilnosti od strani naše komisije. Oba dni je bil navzoč pri volitvi ckr. nam. tajnik g. dr. Baltič, ki je zelo strogo pazil, da so se volitve vršile v redu. Da, pripustila je celo volivna komisija na nasvet g. vladnega komisarja, voliti nasprotnemu volivcu, dasiravno je bil pred kratkim časom sodno kaznovan zaradi tatvine ter bil tudi radi tega zaprt, katerega pa se ni moglo izreklamirati, ker se je izvedelo za obsodbo šele potem, ko je bila že zaključena reklamacijska doba. Upamo pa, da bo višja oblast ugovor kot brezpomemben kratkomalo zavrnila!

Popotnik iz cerkljanskih hribov nam poroča, da so tam nekje v vasi L. fantje plesali sedaj o postu. Dopisnik pravi k temu, da to znači že precejšnjo pokvarjenost med mladino. Upa pa, da se kaj take-

ga ne pripeti več, sicer bo navedel ime kraja.

Pri naboru zadnji torek je izmed 91 mladeničev bilo potrjenih 24.

Letalni stroji so v sredo kar trije krožili po zraku.

Častnik udaril študenta s sabljo. Pred zadnji četrtek 7. t. m. zvečer je po Korzu v Gorici šel nadporočnik Stohanzl, ki povečuje zrakoplovnemu oddelku v Gorici. Nasproti mu pridejo trije laški študenti, ki se mu nalašč tako nastavijo, da bi bil nadporočnik moral stopiti s tratoarja v blato. Ko pridejo skupaj, ga hoče neki študent poriniti v blato. Nadporočnik — nebodilen — mu prisoli gorko klofuto. Ta je vse tri junake tako segrela, da so častnika začeli psovati, eden — Crovato po imenu — mu zakliče celo svinja. Častnik je nato potegnil sabljo in sramotilca kresnil po glavi, da se mu je poodila prevroča kri. Nato so junaki zbežali. Laški junaki, ki so učinili to junaštvo, so najhujši iredentisti, ki časte Mazinija ter mater Italijo. Zato ni čudno, da avstrijskih vojakov ne morejo videti. Med magistratovci je radi tega dogodka zavrelo. Župan se je hodil pritoževati, v mestnem svetu pa so tudi sklenili naprositi državnega poslanca Ušaja, da bo svet postavil na glavo radi tega dogodka. V imenu vlade je v mestnem svetu govoril namestništveni svetnik Rebek, da je nadporočnik Stohanzl ravnal čisto pravilno in po vojaških predpisih. Če bi bil na take psovke molčal, bi bil izgubil šaržo. — Merodajne oblasti bodo menda toliko pametne, da ne bodo dopustile, da bi taki le iredentovski frkoveci smeli sramotiti naše vojake.

Samomor 75 letnega starčka. V nedeljo ob deseti uri dopoldne je neka gosposdična opazila na pokopališču truplo nekega moža, o katerem je mislila, da mu je slabo. Poklicala je čuvaja, ki je videl, da neznanec krvavi iz rane na senu, ki si jo je prizadel s samokresom. Poklicali so policijo. Došli zdravnik je dognal, da je smrt nastopila že pred dvanajstimi urami. Raznesla se je govorica, da je samomorilec neki Rudolf Gutman, ki so ga pogrešali že dva dni. In res je Gutmanova žena v mrliču spoznala svojega moža. Izjavila je, da ni nič vedela o samomorilnem namenu svojega moža. V soboto pozno zvečer so videli Gutmana pri opekaru za pokopališčem. — Samomorilec je bil znan v mestu, ker je pred časom tu imel trgovino z delikatesami. Rojen je bil v Grobniku na Hrvaškem leta 1837. Bil je drugič poročen ter zapušča tudi sina. — Starčka je gnalo v smrt pomanjkanje.

Še en samomor starega moža. Danes nam poročajo, da so v Soči dobili truplo 60letnega prodajalca krompirja Franceta Devet, ki je stanoval v Št. Andrežu, rojen je bil pa nekje na Krasu. Včeraj je še s svojim prijateljem pil v Gorici. Ko sta se poslovila, je dejal, da se ne vidita več. Ta je mislil, da se Devet šali. Danes pa je izvedel žalostno novico. Baje so ga preganjali dolgov.

Grozen samoumor. Dol-Otllica: Dne 13. t. m. ob 1/2 4. uri popoldne se je ustrelil c. kr. gozdar Josip Siegel. Bil je pravičen Nемеc. Vzrok brzkone blaznost, kakor trde merodajne osebe. Izboren strelec je bil, kajti razbil si je glavo tako, da so morali možgane pobirati po tleh — stenah in stropu. •

Ponesrečena petletna deklica. (Batuje): Ivana Pirjevec je zadela britka nesreča. Najmlajša 5 in pol letna hčerka je hotela pri škafih vzeti svitek. V ta namen si je podložila stolček; ko je pa stopila nanj, se ji prebrne in pade oziroma se vsede v tam stoječi kotel polnega luga. Ko sliši mati jok, brž priteče, jo dvigne in vidi v svojo žalost, da je po srednjem životu vsa oparjena. Prepeljali so jo takoj v bolnišnico. Ker ni bilo upanja, da bi ozdravela, so jo prepeljali zopet domov, kjer je kmalu v hudih bolečinah izdihnila svojo nedolžno dušico. Družini naše sožalje!

Predavanje o živinoreji. V nedeljo dne 10. t. m. imel je na Libušnjem predavanje o živinoreji g. Podgornik, ki je nastavljen pri dež. odborov. — Čudno je, da se naš okrajni živinorejski učitelj iz Tomina nikjer ne prikaže.

Tatvina. Iz Batuj: V mesnici Al. Slamnič je napravil priden mizar novo žičnato mrežo, kake pol ure potem pa je bila že mreža pretrgana in zlobna roka je vkradla nekoliko kron, ki so bile na mizi skoro 1 meter oddaljene od mreže. Vso stvar imajo sedaj orožniki v rokah.

Strašna nesreča se je zgodila dne 12. t. m. popoldne ob pol štirih na kolodvoru v Divači. Na obračalni plošči (Drehscheibe) so poskušali dvigalo (granik). V jami pod mostom je bil pri delu železnični ključavničar Ivan Rošer. Po nesreči se dvigalo preobrne in pade na Rošerja. Stre mu glavo in ga tudi na telesu hudo poškoduje. Ko so ga dvignili izpod dvigala, je še enkrat zdihnil in takoj umrl. Bil je star 34 let. Zapušča vdovo in majhne otroke.

101 leto starega deda je umoril 21letni njegov vnuk Marič blizu Sarajeva. Mladenič je nato še sam sebe umoril.

Kaj stori vojna. V laško občino Sabado ob tirolski meji se je iz Tripolisa vrnil domov k svoji mamki neki vojak. Mati ga je veselo objela. Sin je imel oblečeno suknjo in je mater prosil, da naj mu jo sleče. Ko je mati suknjo slačila, je pa opazila, da je sin izgubil v vojni obe roki. Mati je strahu omedlela in čez nekaj trenutkov umrla.

Obesili so 13. t. m. v Miskoldu na Ogrskem morilca Edvarda Rogula, ki je umoril 3 ljudi.

Velika lakota vlada v Rusiji. V pokrajini Samdza strada 9000 ljudi.

Španski kralj podedoval 2 1/2 milijona. Zapustil mu jih je župan mesta Casaville.

Ladija zletela v zrak. Neka ladja, ki je vozila dinamit, je blizu Kalkute v Angleški Indiji (Azija) zletela v zrak. — Vsi mornarji so mrtvi.

Južni tečaj je odkril Norvežan Amundsen. Potovanje je trajalo eno leto. Na južni tečaj je dospel 14. decembra l. 1911.

Zapustil ga je 17. dec. Zemljo, na južnem polu na novo odkrito, je nazval »Dežela Hakona VIII.« (Hakon je norveški kralj). Dne 7. marca t. l. je Amundsenova ladja prispela v pristanišče Hobart v Avstraliji, kjer je prvič prišla v brzojavno zvezo s svetom. To odkritje je velikega pomena za znanost.

Koliko prebivalstva imajo posamezne države. Po ljudskem štetju iz let 1910 in 1911 imajo posamezne države naslednja števila prebivalcev: Italija 34,686.653, Srbija 2.922.058, Mehika 15,063.207, Švedska 5,521.943, Rusija 160 mil. 095.200 (111,650.500 v evropski Rusiji, 11,671.800 Poljsko kraljestvo, 3,015.700 Finska, 11,392.400 Kavkazija, 7,878.500 Sibirija in 9,631.300 Osrednja Azija), Nemčija 64,896.881, Švica 3,736.685, Španska 19,503.668, Bolgarija 4,329.108, Norveška 2,392.698, naša monarhija 51,314.271 (Avstrija 28,657.898, Ogrska s Hrvaško 20,850.700, Bosna in Hercegovina 1,895.673.)

Promet v Londonu je velikanski. Leta 1910. se je peljalo po londonskih železnicah nič manj kot 1566,277.272 ljudi. Vsaki dan prihaja čez milijon predmeščanov v mesto: središče mesta City, nima po noči niti 20,000 prebivalcev, a čez dan več kot 360.000.

Ruski menih Mačoh je bil obsojen radi umora svojega polbrata, moža svoje ljubinke. Obravnava proti njemu se je vršila pret. teden. Poleg meniha sta bila obsojena še dva druga krivca. Mačoh je dobil 15 let prisilnega dela v Sibiriji. Nasprotniki cerkve se vesele tega. Kaj pravimo k temu mi? Nismo tiste vrste ljudje, ki bi se bali povedati resnico. Toda ta resnica je nekoliko drugačna kakor bi radi videli socialisti in liberalci. Sodna razprava je pokazala toliko grdobije, da je groza. Med drugimi je dokazano, da so nekateri ne vredni menihi ropali dragocenosti, ki jih je pobožno ljudstvo darovalo Devici Mariji. Roparjev nikdar niso mogli zaslediti, ker je policija bila z njimi v zvezi in je vlekla celo dobiček od ropa. Samostan Čestohovo na Jasni Gori, narodno svetišče Poljakov, kjer so se zločini vršili, je svet kraj vsakemu Poljaku. Devica Marija — zaščitnica Poljakov — je dala poljskemu narodu sile, da je že večkrat pregnal sovražnike vere in naroda. Kar pa ni zmožeg sovražnik z orožjem, to je storil sovražnik s strastjo. Ruska vlada, ki je zatrla na Ruskem vse katoliške samostane, si ni upala zatreti svetišča na Jasni Gori, ker bi se bili Poljaki gotovo z orožjem uprli. Zato pa se je poslužila satanskih sredstev. Zahtevala je, da so se v samostan, — ki ga oskrbuje red pavlinec — sprejemali ljudje, ki so bili vse prej ko verni katoličani. Prepovedala je menihom, občeovati pismeno s papežem. Če so izvolili patri kakega dobrega prijorja, ga vlada ni hotela potrditi. Pa poglejmo, kaj piše dobro poučen nemški list »Germania« o tem: Dognano je, da je bil Mačoh le na prizadevanje vlade v samostan sprejet in sicer le s tem namenom, da izvršuje za vlado špijsko službo. Mačoh je v dogo-

voru z nekim višjim uradnikom tajne policije celo poizkušal, kako bi spravili v kleti zalogo dinamita, bomb in orožja, da bi dobila vlada povod, da samostan zapre. Za to je bilo Mačohu obljubljenih 10.000 rubljev in potni list za celo Rusijo. Dobil je v istini že 2000 rubljev kot predajem. Ruska vlada ni iz samostana več toliko vlekla, kakor bi bila rada in je zato delala na to, da ga zapre in Poljake obdolži, da je čenstohovski samostan tvoril poljsko revolucionarsko središče. Mačoh je za ta ruski načrt potreboval pomoči svojega popolbrata, ker pa ta ni bil z vsoto, ki je bila zanj določena, zadovoljen, ga je Mačoh umoril. Slo je za politično zaroto. Stvar se je vsled nerodnosti Mačohove ponesrečila. Pri preiskavi v samostanu se je našlo veliko papirjev, ki so hudo obteževali tajno policijo in državno pravdnništvo, ki o načrtu ni nič vedelo, je zadevo sprejelo v obtožbo. Obtožnica je šla v Peterburg, tu so pa celih 14 strani obtožnice umčili in dali pristojni oblasti nalog, da obtožnico sestavi na drugi podlagi.

Mačoh se je v svojem zagovoru grdo lagal, da ne bi odkril komplota, ki ga je sklenil s tajno policijo. Moža so porotniki obsodili na pregnanstvo v Sibirijo, a splošno se sodi, da mu bo dala vlada priliko pobegniti.

Tako resen list, ki razmere korenito pozna. Prav to pa nam je potrdil že pred časom neki naš ožji goriški rojak, ki je več časa bival na Rusko-Poljskem. — Izjavljal je že pred časom, da je med Poljaki razširjeno prepričanje, da bo Mačoh gotovo ušel s pomočjo policije. — In res, že se poroča, da je Mačoh ušel iz ječe. — Sedaj ruska vlada to taji. Vendar je gotovo, da če že ni ušel, brez dvoma uide. — Tako delajo sovražniki katoliške Cerkve. Toda pšice, naperjene proti škali sv. Petra, padajo na sovražnike nazaj.

Strašna nesreča na železnici. Dne 13. t. m. ob 5h zjutraj se je na postaji Tizebi pri Krakovu v Galiciji zgodila strašna nesreča. Tovorni vlak je zadel v vlak, v katerem se je vozilo 1000 delavcev in izseljencev. Razbili sta se obe lokomotivi in 20 železniških vozov. Iz razvalin so dosedaj potegnili 3 mrtve in nad 100 ranjenec, ki so jih prepeljali s posebnim vlakom v Krakov. Pogled na ponesrečena vlaka je bil grozen. Ranjenci so ihteli in klicali na pomoč. Pred postajo v Krakovu se je zbrala velika množica, ki je čakala posebnega vlaka. Na postaji Krakov so zdravniki obvezavali ranjence in več ranjencem odrezali roke in noge. Ker je zmanjkalo rešilnih voz, so prepeljali ranjence s postaje v bolnico v vozovih, s katerimi se prevažajo polhištvo. Kdo je zakrivil nesrečo, ni znano.

Velikanski štrajki premogarjev. Med tem ko so pogajanja na Angleškem tako napredovala, da se velikanski štrajk utegne kmalu končati, je izbruhnil štrajk v Belgiji in na Nemškem. Na Nemškem nas štrajk že radi tega mora zanimati, ker je s tem prizadetih na tisoče Slovencev, ki delajo v premogovnikih. Krščanski rudarji se nočejo pridružiti stavki, ki so jo socialisti povzročili le iz hujskarije, ker bi se

bilo vse dalo poravnati brez stavke. Centrum je vse storil, da se delavske zahteve izpolnijo. Da ne bi Centrum imel kake za sluge za delavstvo, so socialisti proglasili štrajk. Vendar v zahodni Nemčiji večji del delavcev ne štrajka. Le v vzhodnih delih premogovnih krajev je štrajk večji. V Hambornu, kjer je posebno mnogo Slovencev, so bili krvavi boji na cesti. Krščanski rudarji so šli delat, rdeči pa so jih napadli. Nastal je boj. Policija je streljala. Nekaj delavcev je ubitih. Današnja poročila se glase: V sredo zjutraj bi se bilo moralo peljati v rudnik 312.277 rudarjev, peljalo se je pa zgolj 123.268 rudarjev. — Manjkalo je torej 60,53 odstotkov rudarjev. Krščanske strokovne organizacije so se pritožile na vlado, ker se za obrambo rudarjev, ki hočejo delati, premalo skrbi. Pri rovu »A. v. Hannsmann« so poizkusili socialni demokrati krščanske rudarje, ki ne stavkajo, napasti. Metali so tudi kamene na policijo, ki je pa pomirila razburjene rudarje. Ko je zjutraj oddelek policije od rova Schmöck proti rovu Julija korakal, so metali socialni demokrati na policijo kamene in streljali. Policisti so na napadalec tudi streljali. Enega napadaleca rudarja so policisti ustrelili. Krogla ga je zadela v glavo. V Berlinu sodijo, da se je stavka že izjalovila, ker se stavke vzdržujejo ne samo krščanski rudarji, marveč tudi veliko socialnih demokratov, liberalcev in Poljakov, dasi so njih organizacije stavko napovedale.

Konkurzi v Gorici rastejo. Laškega trgovca Otona Krainerja so zaprli, ker je napovedal konkurz na sleparski način. Z njim so zaprli Laha Iv. T a b a j a, ki je prodajal kolesa, češ da je bil v zvezi s Krainerjem. Še več drugih Lahov je v konkurzu. Gorica izgublja dobro ime vsled teh večnih konkurzov.

Listnica uredništva in upravnštva. Nekateri pošiljajo radi rokopise na ime našega urednika. Opozarjamo jih, da urednik dobi take dopise kasneje v roko ko one, ki so naslovljeni na uredništvo. Pošto namreč raznaša pismo noša zasebnikom 3 krat na dan. Uredništvo pa dobi vse pošiljatve sproti. — Dalje! Nekateri gospodje pošiljajo naročila n. pr. za inserate v tiskarno. Naznanjamo, da se na nobeno tako pošiljatev in naznanilo potom tretjih oseb ne bomo ozirali. Kdor hoče naročiti inserat, naj ga naroči pri našem upravnštvu, ki edino je za to merodajno, ali pa pri osebi, ki ima pooblastilo od upravnštva. Toliko, da se razumemo!

Za »Slov. Stražo« je daroval voznik g. Miroslav Spačal iz Vojšćice 40 v. Srčna hvala!

Rudolf Konjedic — aretiran(?) Danes smo dobili poročilo, ki je tudi že po Gorici razširjeno, da so v Tolminu v Gabrščikovi tovarni stolov aretirali bivšega **preds. propadle »Mizarske zadruge«** v Solkanu **Rudolfa Konjedica.** Konjedic je večkrat hodil v Tolmin, Seveda preoblečen. Seveda potrjena ta vest še ni.

Ob sklepu nam poročajo o tem:

Rudolf Konjedic je bil **res aretiran** v Tolminu včeraj ob 4h popoldne. Prenočil je v tolminskih zaporih. Danes ga najbrže pripeljejo v Gorico.

Orli!

Blago in vse druge
potrebščine za orlovske
kroje dobite v trgovini

Teod. Hribar

v Gorici

GOSPOSKA ul. št. 6.

Napad na laškega kralja in kraljico.

Včeraj je svet razburila vest, da je neki anarhist napadel laškega kralja. Brzobjavna poročila o tem dogodku so naslednja:

Rim, 14. marca. Ko se je danes zjutraj kraljeva dvojica peljala v Pantheon, da prisostvuje maši zadušnici po kralju Humbertu, je v »Via Lata« blizu korza, oziroma palače Doria, na kralja in kraljico neki človek dvakrat iz revolverja ustrelil, a kralja in kraljice ni zadel. Poveljnik kralja spremljajočih jezdecev kirasirjev major Lang je ranjen. Napadalec, ki je zidar Anton Dalba, je aretiran. Napadalec je star okoli 21 let in je rojen v Rimu. Napadalec je policija takoj zgrabila in zaprla. Kraljeva dvojica je med velikimi ovacijami občinstva nadaljevala vožnjo do Pantheon, kjer je kralj navzočega naučnega ministra Credara o atentatu obvestil. Major Lang je bil padel s konja in so ga odpeljali v bolnišnico. Kralj in kraljica sta prisostvovala maši, nato pa cerkev zapustila in se peljala nazaj v Kvirinal, medtem ko jima je ljudstvo prirejalo po celi poti navdušene ovacije. Čuli so se vskliki: »Evviva il rè!« »Evviva la regina!« »Evviva Savoia!« Kmalu nato je kralj zapustil Kvirinal in se v odprtem avtomobilu peljal v bolnišnico obiskat ranjenega poveljnika kirasirskega spremstva. Množica je kralju vnovič priredila velike ovacije.

Rim, 14. marca. Napadalec Dalba je mlad človek, brez brk, zadosti čedno napravljen, ima modro obleko in nove črevlje. Njegov obraz ima poteze velikomestnega lumpa. Napadalec se je v svojem zagovoru zapletal v protislovja, zagovor

večkrat menjal in očitvidno noče povedati vse resnice. Izpočetka je molčal, nato pa dejal, da je pripadal bandi tatov, bil trikrat zaradi tatvine obsojen, zdaj pa pripada anarhistični organizaciji. Izpočetka je trdil, da je revolver, s katerim je na kralja in kraljico streljal, našel, pozneje pa priznal, da ga že delj časa s seboj nosi. V mestu vlada popoln mir. Stanje majorju Langu se je izboljšalo. Ena krogla mu je prevrtila čelado in obtičala v glavi nad tilnikom.

Iz Trsta in Istre.

Sv. Križ pri Trstu. Podružnica Slov. Straže je otvorila v predstobi otroškega vrta svojo knjižnico. Do knjig imajo pravico vsi člani podružnice, oziroma njihove družine. Izposojene knjige ne smejo člani posojevati drugim družinam. Knjiga se sme imeti en mesec, z dovoljenjem knjižničarja tudi več časa. — Knjižnica je odprta ob nedeljah od 11—12 dop. za moške in mladeniče od 3—4 pop. pa za žene in dekleta. Za nakup novih knjig in za vezavo se hvaležno sprejme vsak še tako mal prostovoljen dar. — Delo v vinogradih je radi skoro neprestanega deževja letos zelo zaostalo. Zato bodo naši kmetje prisiljeni delati na odpravljenih praznikih sv. Jožefa in Oznanjenja, ako Bog da lepo vreme. Ni dvoma pa, da se bodo skoro vsi pred delom udeležili sv. maše, kakor je navada na pepelnico in vernih duš dan.

Zgodnji grob vrlega moža. Dolina: Velik udarec je zopet zadel naše S. K. I D. Predsednika Gašperja Slavec ni več med nami! Dopadlo je Vsegamogočnemu presaditi to cvetko iz te solzne doline v nebeški raj. Dne 11. t. m. je za vedno prenehalo biti srce našega Gašperja, sree, ki je iskreno ljubilo Boga, cerkev in mladino. Par ur pred smrtjo je še priporočal, da naj zbiramo mladino, da naj ostanemo zvesti nazorom, za katere se je on tako junaško in požrtvovalno boril. Ni iskal osebne časti, pač pa le želel vse prenoviti v duhu krščanstva. Precej je preстал od svojih nasprotnikov, toda trpel je rad, saj je vedel, da trpi za dobro stvar. Nikdar ga nismo videli potrtega, nikdar obupanega, kajti gojil je veliko ljubezen do Brezmadežne, kateri je priporočal slehern dan vsa naša dela! Bil je cel mož, ne le v besedah, ampak tudi v dejanji. Spolnoval je svoje verske dolžnosti nad vse vzgledno in je res svetil s svojim vzgledom ne le samo ožjim somišljenikom in prijateljem — ampak tudi nasprotnikom, kateri so se morali prikloniti pred njegovim odkritim katoliškim značajem. Preminul je mož, toda njegov spomin ostane med nami neizbrisljiv. Veseli se sedaj naš Gašper pri Bogu, mi pa v svesti si, da imamo novega priporočnika pri Najvišjemu, bomo še z večjo vnemo nadaljevali njegovo delo — in ne bomo niti za ped odstopili od poti, po kateri je pokojni naš predsednik tako junaško nosil zastavo Križa. — Naj v miru počiva.

Trst. Na splošno željo se ponovi na praznik sv. Jožefa dne 19. t. m. v Mariji-

nem domu via Risorta št. 5. krasna igra »Junasške Blejke«. Začetek ob 4^{1/2} popoldne. Sedeži se dobijo v trgovini kat. tiskovnega društva nasproti cerkve sv. Antona.

Admiral bo županil v Pulju. Vsled velikanskih sleparij, ki so prišle in še vedno prihajajo na dan v Pulju, poročajo nekateri listi, da hoče vlada občinski volivni red za Pulj preurediti tako, da se bodo volitve vršile po proporenem volivnem redu, kakor n. pr. je to v Ljubljani. Tako bi utegnili Slovani imeti večino. Župana pa obč. svet ne bo izbiral sam, ampak bo za župana od vlade imenovan vsakokratni admiral puljski. Seveda so to le nepotrjene govornice.

Tržaški magistrat bo po ukazu namestništva moral reševati tudi slovenske vloge, ki jih doslej ni hotel.

Iskre.

Lep vzgled prestolonaslednika. Ko je dospel pretečeni teden prestolonaslednik, nadvojvoda Franc Ferdinand s svojo soprogo vojvodinjo Hohenberg in otroci na otok Brioni, jih je peljala prva pot v ondotno prenovljeno cerkvico.

Gledé 19. in 25. marca bi imeli zopet opomniti, da nista več zapovedana praznika. Kdor torej ta dva dneva v cerkev ali k sv. maši ne gré, ne prelomi več nobene cerkvene zapovedi; ravno tako ne, če gré na opravke vsakdanjih delavnih dni. Vendar se bo dan sv. Jožefa 19. marca in Oznanjenju Marijinega 25. marca služba božja povsod ravno tako opravljala, kakor je bilo to do sedaj v navadi. Mi iz sreča priporočamo, da se vsi prostovoljno in pa ker to sv. Oče izrecno želi, udeleže službe božje in ta dva dneva posvete s prejetjem sv. zakramentov. Liberalci bodo seveda spet brusili svoje jezike, pa saj vemo zakaj. —

Objava.

Spodaj podpisani čevljarski mojstri v Solkanu smo sklenili na skupnem sestanku sledeče:

1. Da izvršimo naročeno delo, le na takojšnje plačilo po dokončanem delu.
2. Da tvorniških izdelkov ne sprejemamo v popravo.

V Solkanu, dne 26. februvarja 1912.

Boltar Mihael, Jug Avgust, Lestan Andr., Maks Viktor, Petrovčič Iv., Pelegrini Jak., Vuga Andrej, Zavrtanik Franc.

Odlikovana delavnica z električnim obratom brusac in nožar

ANTON JEMIL

Gorica - Verdijevo tekališče 1 - Gorica

(Marzinijeva hiša.)

Zaloga britev in brivskih varnostnih priprav od 2 K naprej. Škarje in noži vseh vrst. Izdelki slav. znano tvrdke Solingen.

ZMERNE CENE.

Naznanilo.

V poveličanje velikonočnih praznikov streljajte s „*papirnatimi topi i Makuc*“ in razsvetlite z bengali nimi lučmi procesije „*Vstajenja*“, katere se vršijo zgodaj v jutru ali pozno v mraku.

Potrebno blago vdobite pri tvrdki:

Prva primorska tovarna umetnih ognjev v Gorici ulica Adelaide Ristori št. 6. Telefon št. 295.

Lastnik: *Ferd Makuc, poobl. in priz. pirotehnik.*

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

MIHALJ TURK

GORICA — Na Kornu šte. 6. — GORICA

priporoča slavnemu občinstvu svojo brivnico. — Zagotavlja točno postrežbo. Sprejema naročila za maskiranje po zmerni cenah! Št. 4

Zajamčeno prave

čebelno-voščene sveče

priporoča prečastitim cerkvenim predstojništvom ter slavnemu občinstvu po nizki ceni

J. Kopač

Št. 95 svečar, Gorica ulica sv. Antona 7.

Hiša z vrtom v mestu

se odda v najem. — Več se poizve pri upravništvu lista. (Št. 32.)

Kdor noče verjeti, naj se prepriča, da ukup. najboljše in najceneje: ure, srebrnino, zlatenino, šivalne stroje vseh sistemov, orkestrijone in druge predmete vse z garancijo pri urarju

M. ŠULIGOJ v Gorici Barriera 43

blizu drž. kolodvora v lastni hiši.

Vsa popravila izvršuje točno, solidno in po najnižjih cenah.

Zahvala.

Podpisani se zahvaljujemo najiskreneje oč. duhovščini, g. županu in gg. podžupanom ter obč. starešinom, c. kr. gospodični poštarici, komeškim dekletom in mladeničem za dušno tolažbo, za izkazano sočutje v boleznih in o rani smrti našega dobrega in nepozabnega 23 letnega sina, brata in sorodnika

KAROLA - MIHAELA PAJER.

Posebno zahvalo izrekamo vsem onim, ki so pripomogli k tako veličastnemu pogrebu — zlasti še darovalcem vencev. Vsemogočni Vam povrni stotero, kar ste nam dobrega storili v tej britki uri.

V KOMNU, dne 8. marca 1912.

Žalujoča rodbina in sorodniki.

Prodajalna „Katol. Tisk. društva“

GORICA, Semeniška ulica št. 10.

priporoča svojo bogato zalogo raznovrstnih molitvenikov, rožnih vencev, svetih podob in večjih podob za okvirje, svetinje, predmete za Marijine družbe.

Razglednice od navadnih do najumetnejših izdelkov.

Velika zaloga trgovskih knjig in papirja. Za župne in druge urade ima v zalogi najraznovrstnejše tiskovine in druge pisarniške potrebščine. V zalogi ima dr. Pečjakovo „Etiko“. Zaloga cerkvenih muzikalij.

Cene konkurenčne.

Št.

Anton Potatzky

naslednik Jos'p Terpin

v Gorici, na sredi Raštela hiš. šte. 7
Trgovina na drobno in dobelo.

Najceneje kupovališče nirnberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij. Potrebščine za pisarne, kadilce in popotnike. Najboljše šivanke in šivalne stroje. — Potrebščine za krojače in črevljarje. — Sveti njice, rožni venci, mašne knjižice. Hišna obuvala za vse letne čase. Posebnost: semena za zelenjave, trave in detelje. Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 11

Priporoča se

Jakob Gril,

pekovski mojster

zaloga moke, koruze in raznega žita
v ulici sv. Klare št. 4. v Gorici.

Franč Leban v Gorici,

V. Municipio 8 (nasproti municipija)

izdeluje monštrance in druge cerkvene posode.

Priporoča se preč. duhovščini.

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. I. Eržen

GORICA

Jos. Verdi tekališče šte. 37
Umetne zobe, zlato zobovje, zlate krone
zlate mostove, zobe na kaučukove plošče
uravnavanje krivo stoječih zob. Plombe
vsake vrste. 19

Ordinira v svojem ateljeju
od 9. ure dop. do 5. ure pop. Št. 20

IVAN KRAVOS

Sedlarska delavnica

Gorica, na Kornu šte. 11

Zaloga različnih konjskih vpreg za lahko ali pa težko vožnjo; dalje ima v zalogi različne konjske potrebščine, potovalne potrebščine, kakor: kovčke, torbice, denarnice, listnice itd. — Izvršuje in sprejema v popravo različne koleselne in kočije. 41
Popravila se izvršujejo točno. — CENE ZMERNE. Št. 14

Nova trgovina z železnino

PINTER & LENARD

v Gorici v Raštelju št. 7.

Velika zaloga železa, cementa, kuhinjske posode, raznovrstnega orodja za poljedelce, mizarje, kovače i. t. d. sesalke, klosete, peči, štedilnike in vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Edina lastna izdelovalnica telovadnih drogov v Gorici.

Cene zmerne, postrežba solidna, prijazna in domača.
Cenj. občinstvu se toplo priporoča

Št. 93

Pinter & Lenard.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Podružnica Ljubljanska kredtna banka v Gorici

Corso G. Verdi šte. 37.

se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. Vloge na knjižice obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$,
vloge v tekočem računu po dogovoru

Centrala v Ljubljani. Podružnice:
Celje, v Celovcu, Gorici, Sarajevu, Splitu in Trstu.

Št. 14

Delniska glavnica K 8,000.000
Rezervni zaklad K 800.000

Lastnik „Kat. tiskovno društvo“ v Gorici. — Tiska „Narodna Tiskarna“ v Gorici. — Odgovorni urednik: A. Šinigoj v Gorici.